

PERSBERICHT

17 oktober 2014

Rekenhof publiceert Boek 2014 over de Sociale Zekerheid

Het Rekenhof heeft zijn Boek 2014 over de Sociale Zekerheid voorgelegd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het onderzoekt daarin de ontvangsten en uitgaven van de stelsels van sociale zekerheid en de geneeskundige verzorging alsook de verrichtingen van de zeventien Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ) in 2013.

Budgettaire en financiële toestand 2013

Het Rekenhof onderzocht de budgettaire en financiële toestand 2013 van de sociale zekerheid op basis van overwegend voorlopige cijfers over de begrotingsontvangsten en -uitgaven 2013. Daaruit is gebleken dat de sociale bijdragen in 2013 49 miljard euro beliepen en 60% van de financiering van de sociale zekerheid dekten.

Daarnaast onderzocht het de uitvoering van de belangrijkste besparingsmaatregelen van nagenoeg 1,2 miljard euro die de regering heeft beslist tijdens de opmaak van de begroting 2013 en de aanpassingen ervan wat betreft de verschillende takken van de sociale zekerheid. Het heeft een raming gemaakt - wanneer de cijfers over de uitvoering van de begroting 2013 beschikbaar waren - van de opbrengsten van de maatregelen. De verwachte opbrengst blijkt (in het geval dat cijfers beschikbaar waren) veelal te worden gehaald. In veel gevallen is het echter moeilijk na te gaan hoeveel de maatregelen effectief hebben opgebracht, hetzij omdat de maatregelen recent in werking zijn getreden, hetzij omdat er geen meetinstrumenten zijn, hetzij omdat in bepaalde gevallen het effect van de maatregelen niet kon worden geïdentificeerd in de massa uitkeringen.

Bepaalde maatregelen tegen sociale fraude waren om diverse redenen eind 2013 nog niet operationeel. Het is bovendien nog moeilijker te becijferen hoeveel de maatregelen 2013 zullen opbrengen omdat de rapportering erover onvolledig en fragmentarisch is.

Financieel beheer en rekeningen van de OISZ

Overlegging van de rekeningen van de OISZ aan het Rekenhof

Om zijn controleopdracht en zijn informatieopdracht ten aanzien van het parlement naar behoren te kunnen uitoefenen, moet het Rekenhof tijdig kunnen beschikken over de rekeningen van de OISZ. De lange administratieve procedure die de rekeningen moeten doorlopen voor ze aan het Rekenhof worden toegestuurd zorgt echter voor vertragingen. Vanaf het boekjaar 2013 is een nieuwe regeling in werking getreden.

Volgens die nieuwe regelgeving moeten de OISZ hun rekeningen *opmaken* voor 15 juni van het jaar volgend op het boekjaar. De rekeningen moeten uiterlijk op 30 november aan het

Rekenhof worden *overgelegd*, en niet op 30 juni zoals tot nu toe het geval was. Op 31 augustus 2014 hebben zes instellingen hun rekeningen van het jaar 2013 *opgemaakt*. Het Rekenhof kan nog geen uitspraak doen over de mate waarin de nieuwe termijn van *voorlegging* wordt nageleefd. Voor de vorige jaren blijft de naleving van de termijnen problematisch: op 31 augustus 2014 moesten nog vier instellingen hun rekeningen 2011 verzenden. Voor 2012 ontbraken nog de rekeningen van negen instellingen.

RVA: omvang van de teruggevorderde uitkeringen

De RVA wordt geconfronteerd met een sterke toename aan terug te vorderen uitkeringen. De informatie die daarover openbaar wordt gemaakt, kan aanleiding geven tot verwarring en is onvoldoende transparant, onder meer wat de inbaarheid van de vorderingen betreft. Het Rekenhof beveelt daarnaast de RVA aan het administratieve beheer van die vorderingen te verbeteren en de nodige provisies aan te leggen in zijn rekeningen. De RVA heeft zich ertoe verbonden de nodige maatregelen te nemen.

RSZPPO: nieuwe pensioenfinanciering van de provinciale en plaatselijke besturen

Onder invloed van de toenemende pensioenlast van de provinciale en plaatselijke besturen, de tekorten en de invloed daarvan op de reserves van het pensioenstelsel, trad in 2012 een nieuw financieringsmechanisme in werking, dat gesteund is op een ruimere solidariteit en een bijkomende responsabilisering van de besturen.

De responsabiliseringsfactuur voor 2012 bedroeg 154,44 miljoen euro en trof 33% van de aangesloten besturen. Het Rekenhof beveelt de RSZPPO aan zijn internecontroleprocedures te verbeteren. Door een onvoldoende toepassing van de wettelijke bepalingen werd immers 6,33 miljoen euro te weinig gefactureerd.

Verwacht wordt dat de basisbijdragen en de responsabiliseringsfactuur de komende jaren zullen blijven toenemen. Om de besturen bij te staan in hun meerjarenplanning, wordt de basisbijdragevoet steeds voor de volgende drie jaren vastgelegd. Opdat de besturen hun meerjarenplanning en hun financieel beleid op een adequate wijze zouden kunnen afstemmen op de te verwachten pensioenlasten, moet de RSZPPO zijn ramingen zo getrouw mogelijk opmaken.

Overige thema's

RSZ: controle van de CO₂-bijdrage op bedrijfsvoertuigen

Wanneer een werkgever een voertuig ter beschikking stelt van een werknemer voor andere dan louter beroepsdoeleinden, moet hij een solidariteitsbijdrage storten aan de RSZ waarvan het bedrag is gekoppeld aan de uitstoot en aan het type brandstof van dat voertuig. Deze bijdrage is ongeveer gelijk aan een derde van de sociale bijdragen die die werkgever zou moeten betalen voor een loonsverhoging die overeenstemt met de cataloguswaarde van het voertuig gespreid over de gemiddelde gebruiksduur ervan.

De RSZ ondervindt problemen bij de identificatie van de werkgevers en de juistheid van de aangegeven bijdragebedragen om deze bijdrage te kunnen innen. Het Rekenhof beveelt de RSZ aan de nodige stappen te ondernemen bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer om toegang te kunnen krijgen tot de gegevens van de DIV en van de FOD Financiën, zoals bedoeld door de wet, de nodige maatregelen te nemen om de werkgevers die gebruik maken van operationele leasing te identificeren en zijn controles op te drijven op basis van een risicoanalyse. De RSZ zou ook de wijze van aangifte moeten herzien om de controle te vergemakkelijken.

Tot slot beveelt het Rekenhof als prioriteit aan de solidariteitsbijdrage te evalueren om dit wettelijke instrument af te toetsen met de doelstellingen die worden nagestreefd.

RSZ: financiering van de sociale secretariaten en controle van transiterende bijdragen

De sociale secretariaten zijn instellingen die door de minister van Sociale Zaken zijn erkend en het exclusieve recht hebben de sociale bijdragen die de aangesloten werkgevers moeten betalen, te innen en door te storten aan RSZ. Dankzij de gespreide betalingen over het hele jaar kunnen de sociale secretariaten beschikken over financiële inkomsten uit belegging tussen de ontvangst van de bijdragen van de aangesloten werkgevers en de overdracht ervan naar de RSZ.

De RSZ beschikt niet over precieze gegevens over de bedragen die via de rekeningen van de sociale secretariaten passeren, noch over de manier waarop de beleggingen van die rekeningen zijn uitgesplitst.

Het Rekenhof beveelt de RSZ aan er bij de sociale secretariaten op aan te dringen dat ze de RSZ driemaandelijks een verslag bezorgen over het bedrag aan sociale bijdragen dat via hun rekeningen passeert en over de manier waarop ze die bijdragen beleggen. De RSZ zou op die manier beter kunnen ramen hoe groot het financiële voordeel is dat de sociale secretariaten halen uit de belegging van de bijdragen die via hun rekeningen passeren voordat ze die aan de RSZ doorstorten. In het algemeen beveelt het Rekenhof aan om deze bijzondere financiering van de sociale secretariaten te herzien op basis van een analyse van de ingezamelde gegevens, om het systeem transparanter te maken.

De RSZ heeft geantwoord dat er overleg aan de gang is om een beter zicht te krijgen op de transiterende bedragen en de verschillende beleggingsvormen alsook op de financiële voordelen van de sociale secretariaten.

RSVZ: opvolging van het beleid tegen sociale fraude bij zelfstandigen

De overheid heeft steeds meer aandacht voor de aanpak van fraude in de sociale zekerheid. Zo heeft ze sinds 2008 gerichte maatregelen genomen om laattijdige en fictieve aansluitingen bij de sociale zekerheid van de zelfstandigen te voorkomen en op te sporen. Het Rekenhof heeft de rol van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van die maatregelen onderzocht. Ten gevolge van dat onderzoek naar de rol van het RSVZ dringt het Rekenhof aan op meer coherentie bij de beleidsvoorbereiding door het RSVZ en de beheersorganen (vooral het Algemeen Beheerscomité van het Sociaal Statuut van de Zelfstandigen) daarbij systematisch te betrekken en door uit te gaan van een globale risicoanalyse. Een voorafgaande kosten-batenanalyse, het bepalen van duidelijke en meetbare doelstellingen en een adequate rapportering zijn noodzakelijke elementen om de maatregelen te kunnen evalueren en, waar nodig, bij te sturen.

Het RSVZ heeft al een aantal initiatieven genomen die op termijn de kwaliteit van de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie kunnen verbeteren. Sinds 2013 zorgt de koepel Sociale Fraude voor de coördinatie tussen de verschillende diensten van het RSVZ die zijn betrokken bij de fraudebestrijding. Op termijn moet die overlegstructuur uitgroeien tot een kenniscentrum in verband met fraude.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Boek 2014 over de Sociale Zekerheid* werd aan het federale parlement bezorgd. Het is samen met de samenvatting en dit persbericht terug te vinden op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be). De vorige Boeken (2010, 2011, 2012, 2013) zijn eveneens beschikbaar op de website.